Forssan kaupunki Tarkastuslautakunnan ARVIOINTIKERTOMUS 2022

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/e378f42b-e890-4b9e-80e8-ee76080977c3
visma sign
www.vismasign.com

Sisällysluettelo

1. Puheenjohtajan alkusanat 3
2. Tarkastuslautakunta 4
3. Talouden arviointi 4
   3.1 Kaupungin talous 4
   3.2 Talouden tarkastelua kriisikuntakriteeristön näkökulmasta 7
   3.3 Käyttötalouden sitovien talousarvioerien toteutuminen 8
4. Kaupunginhallitus ja keskushallinto 9
   4.1 Riskianalyysi 9
   4.2 Aikaisemmat suositukset 10
   4.3 Uudet suositukset 10
5. Sivistys- ja tulevaisuuslautakunta 10
   5.1 Riskianalyysi 10
   5.2 Perusopetus 11
      5.2.1 Akvarelli 11
   5.3 Vapaa-ajan palvelut 11
   5.4 Kirjastotoimi 12
   5.5 Museot 12
   5.6 Lukiokoulutus, taiteen perusopetus ja vapaa sivistystyö 12
   5.7 Kuvataidekoulu 13
   5.8 Varhaiskasvatus 13
   5.9 Aikaisemmat suositukset 13
6. Työllisyys- ja elinvoimalautakunta 13
7. Yhdyskuntalautakunta 14
   7.1 Riskianalyysi 14
   7.2 Uudet suositukset 14
8. Ympäristölupalautakunta 14
   8.1 Riskianalyysi 15
9. Jätelautakunta 15
   9.1 Riskianalyysi 15
   9.2 Edelliset suositukset 15
10. Keskusvaalilautakunta 16
   10.1 Edelliset suositukset 16
11. Hyvinvointi-, terveys- ja turvallisuustyö 16
12. Tarkastuslautakunnan loppusanat 17

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/e378f42b-e890-4b9e-80e8-ee76080977c3
visma sign
www.vismasign.com

1. Puheenjohtajan alkusanat

Siinä missä ensimmäistä arviointivuottamme leimasi koronapandemia, vuonna 2022 kaupungin toimintaan vaikutti hyökkäyssota Ukrainaan ja tämän vaikutuksesta nousseet energiakustannukset, inflaatio ja korkokustannukset.

Radikaalisti muuttunut turvallisuustilanne heijastuu talouden lisäksi myös mm. kriisivarautumiseen ja tietojen sekä päätöksenteon julkisuuteen. Koska turvallisuustilanne muuttui lyhyellä aikavälillä, kiinnitämme näihin muutoksiin organisaatiossa erityistä huomiota lähivuosina. Toivomme etenkin, että päätöksenteon julkisuus ja huoltovarmuudelle kriittisten tietojen salassapito pysyvät jatkossakin tasapainossa. Toivomme tältä osin aloitteellisuutta koko Forssalta.

Koemme, että kaupunkiorganisaatio käsitteli ensimmäisen arviointikertomuksemme huolella, sillä sen on käsitellyt yhteensä noin 94 luottamushenkilöä ja viranhaltijaa kokouksissaan ja se on kestänyt laajankin tarkastelun. Koemme myös, että esittelemämme huomiot on otettu vakavasti.

Tämä arviointikertomus koostuu tilintarkastajan näkemyksen lisäksi katsannosta kaupungin poliittisiin toimielimiin, joita ovat **keskushallintoa** ohjaava kaupunginhallitus, **teknistä toimialaa** ohjaava yhdyskuntalautakunta, **sivistys- ja tulevaisuuspalveluiden toimialaa** ohjaava sivistys- ja tulevaisuuslautakunta sekä **teknisen- ja ympäristötoimialaa** ohjaavat yhdyskuntalautakunta, jätelautakunta ja ympäristölupalautakunta. Tämä jako on suurilta osin yhdenmukainen talousarviossa ja tilinpäätöksessä käytetyn jaon kanssa. Luomme katsauksen myös kaupunginvaltuuston alaiseen **keskusvaalilautakuntaan**, sekä uuteen **työllisyys- ja elinvoimalautakuntaan,** jonka työskentely alkoi vuoden 2022 alussa.

Tämän arviointivuoden erityiskohteena oli uusi koulu **Akvarelli**. Kuntakonserniin, Forssan vesihuoltoliikelaitokseen sekä hyvinvointialuesiirtymään keskitymme vuoden 2023 arviointikertomuksessa.

Olemme myös ennestään karsineet johdantomaisuuksia kappaleista, jotta arviointikertomus pysyy lyhyenä ja helppolukuisena. Jos jokin tieto on helposti saatavissa muualta, emme mainitse siitä tässä. Tämä kattaa myös aikaisemmasta arviointikertomuksesta luettavat toteutuneet suositukset joihin kaupunginhallituksen antamat vastaukset ovat luettavissa valtuuston pöytäkirjasta 14.11.2022.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/e378f42b-e890-4b9e-80e8-ee76080977c3
visma sign
www.vismasign.com

2. Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta kokoontui 15 kertaa vuonna 2022. Syksyn 2021 nimitysvaikeuksista johtuen kokoukset talousarviosta poiketen siirtyivät syksyltä keväälle, ylittäen kokouksiin varatut määrärahat. Tämä näkyy pääosin henkilöstökustannuksissa. Vuosittainen ylijäämä myös pieneni huomattavasti, sillä aikaisemmin poisjääneet sisäiset ICT-hankinnat eivät aikaisemmin ole tiliöityneet oikein. Näistä seikoista huolimatta tilinpäätös on vieläkin ylijäämäinen.

Kokoukset

Varsinainen jäsen	Kokoukset	Henkilökohtainen varajäsen	Kokoukset
Sundell Ville	15	Anttila Sisko	0
Vastamäki Ritva	11	Lahtinen Kalle	0
Hipp-Koskenoja Pirita	14	Jaakkola Tea	1
Mäkelä Karri	15	Rekunen Hannu	0
Mäki-Kerttula Laila	14	Lehmusta Taito	0
Nylen Petri 3.10.2022 asti	10	Pajunen Anu	0
Jouko Nuora 3.10.2022 alkaen	3		
Vahaniitty Raija	15	Wiisak Johanna	0

3. Talouden arviointi

3.1 Kaupungin talous

Forssan kaupungin tilikauden 2022 tulos oli 2,1 milj. euroa ylijäämäinen. Positiivinen tulos oli seurausta toimintamenojen kasvun hillitsemisestä sekä kunnallis- ja yhteisöverojen kasvusta.
Kaupungin ulkoiset toimintatuotot olivat yhteensä 18,6 milj. euroa (2021: 17,8 milj. euroa) ja toimintakulut 127 milj. euroa (2021: 119,9 milj. euroa). Toimintatuotot kattoivat toimintamenoista 14,7 % (2021: 14,8 %). Toimintakate heikkeni edellisvuodesta n. 6,3 milj. euroa. Toimintatuotot toteutuivat muutettua talousarviota noin 0,5 milj. euroa suurempina ja toimintamenot noin 2,5 milj. euroa pienempinä kuin muutostalousarviossa ennakoitiin.

Kaupungin tuloista valtionosuudet muodostivat 50,2 milj. euroa. Valtionosuudet toteutuivat noin 3,5 milj. euroa edellisvuotta suurempina. Valtionosuuksien toteuma oli noin 0,3 milj. euroa talousarviota parempi, joka johtuu pääosin ennakoitua suuremmasta verotulojen menetysten korvauksesta. Verotulot toteutuivat noin 2,8 milj. euroa talousarviota suurempana. Suurin tätä eroa selittävä erä oli osuus yhteisöverojen tuotosta, joka toteutui noin 2,7 milj. euroa arvioitua positiivisempana.

Vuosikate oli 8,3 milj. euroa (2021: 8,3 milj. euroa) ja kattoi poistoista 133,8 % (2021: 135,7 %). Suunnitelman mukaiset poistot olivat 6,2 milj. euroa ja muuttuivat vain hieman edellisen vuoden tasosta (2021: 6,1 milj. euroa). Tilikauden ylijäämäksi muodostui 2,2 milj. euroa (2021: ylijäämää 0,9 milj. euroa).

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/e378f42b-e890-4b9e-80e8-ee76080977c3
visma sign
www.vismasign.com

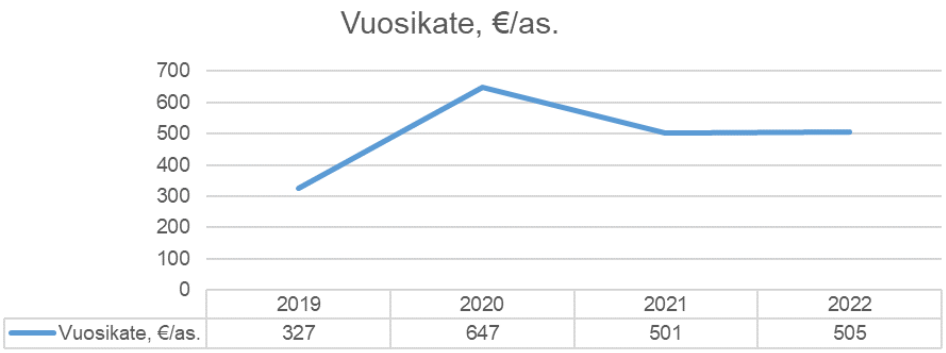

Kuvio 1 Kaupungin vuosikate (€/asukas) vuosina 2019–2022

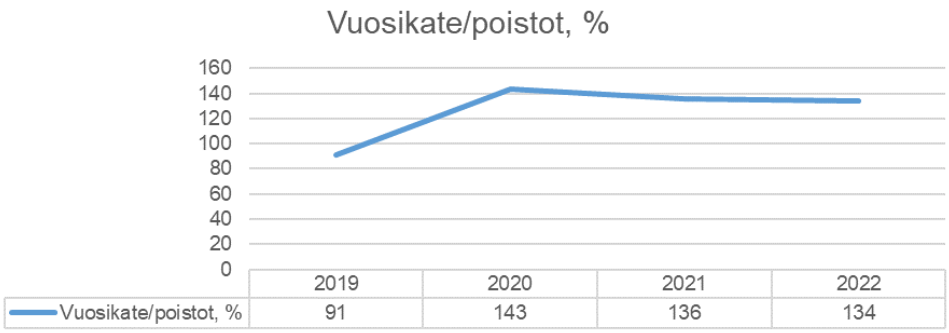

Kuvio 2 Kaupunki vuosikate/poistot, % vuosina 2019–2022

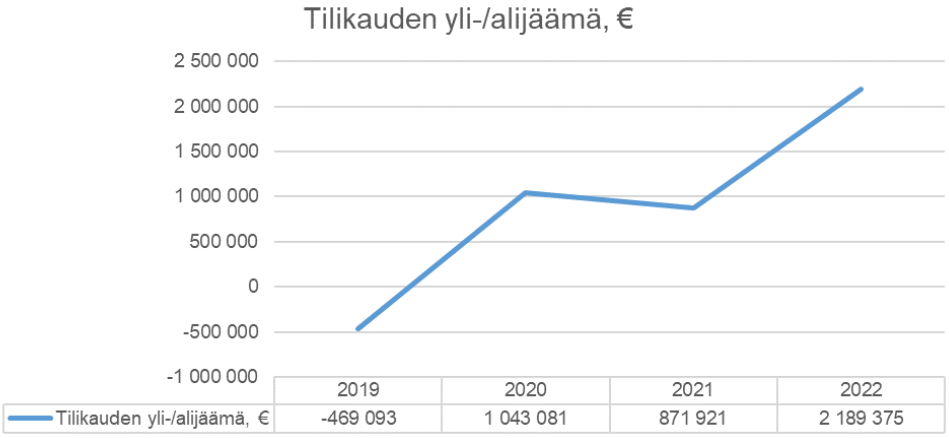

Kuvio 3 Tilikauden yli-/alijäämän kehitys vuosina 2019–2022

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/e378f42b-e890-4b9e-80e8-ee76080977c3
visma sign
www.vismasign.com

Kaupungin lainakanta oli vuoden 2022 lopussa 65,6 milj. euroa (luku sisältää myös konsernitilivelat). Lainakanta kasvoi edellisestä vuodesta 4 milj. eurolla. Asukasta kohti kaupungilla oli lainaa 3.983 euroa (2021: 3.716 euroa). Vuonna 2022 koko maan keskimääräinen lainakanta asukasta kohti oli 3.466 euroa. Kaupunkikonsernin lainakanta oli vuoden lopussa 85,3 miljoonaa euroa (2021: 77,6 milj. euroa). Konsernin lainat olivat asukasta kohti 5.184 euroa, joka on pienempi kuin kaikkien kuntakonsernien lainojen laskettu keskiarvo asukasta kohden (7.680 euroa).

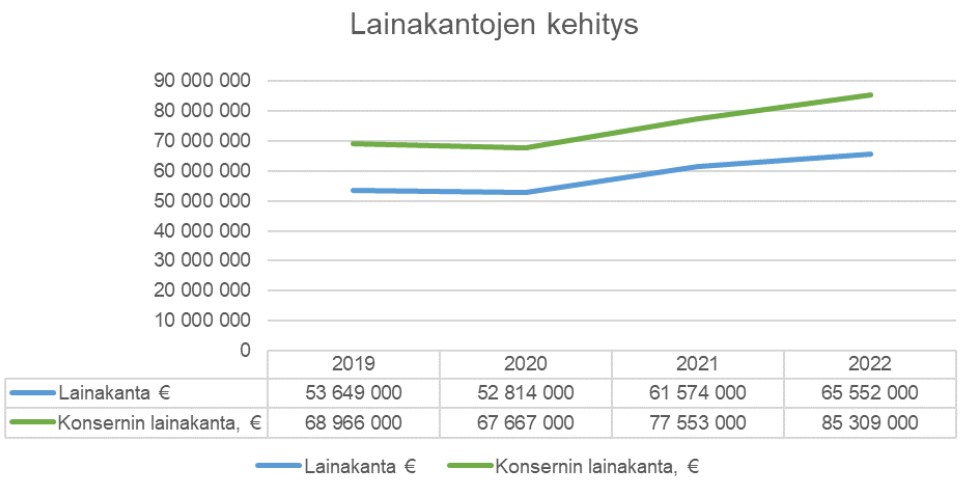

	2019	2020	2021	2022
Lainakanta €	53 649 000	52 814 000	61 574 000	65 552 000
Konsernin lainakanta, €	68 966 000	67 667 000	77 553 000	85 309 000

Kuvio 4 Kaupungin ja konsernin lainakannan kehitys vuosina 2019-2022

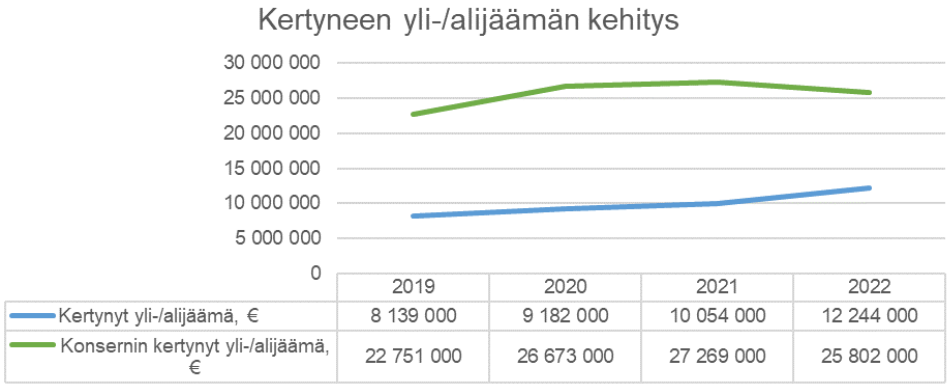

	2019	2020	2021	2022
Kertynyt yli-/alijäämä, €	8 139 000	9 182 000	10 054 000	12 244 000
Konsernin kertynyt yli-/alijäämä, €	22 751 000	26 673 000	27 269 000	25 802 000

Kuvio 5 Kaupungin ja konsernin ylijäämän kehitys vuosina 2019-2022

Kaupungin taseessa 31.12.2022 oli kertyneitä ylijäämiä yhteensä 12,2 milj. euroa (2021: 10,1 milj. euroa). Konsernin tilikauden tulos toteutui 1,2 milj. euroa alijäämäisenä. Konsernitaseen kertyneet ylijäämät 31.12.2022 olivat 25,8 milj. euroa (2021: 27,3 milj. euroa).

Omavaraisuusaste mittaa kuntien vakavaraisuusastetta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä pienempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävää velkarasitetta. Forssan kaupungin omavaraisuusaste vuonna 2022 oli 53,9 % (2021: 55,2 %). Kuntakonsernin omavaraisuusaste oli 44,6 % (2021: 47,5 %).

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/e378f42b-e890-4b9e-80e8-ee76080977c3
visma sign
www.vismasign.com

3.2 Talouden tarkastelua kriisikuntakriteeristön näkökulmasta

Tarkastelu kuntalain 118 §:ssä määriteltyjen erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan kriteerien täyttymisestä. Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämä määräajassa, tai jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa tai, mikäli kaikki alla olevat talouden tunnusluvut täyttyvät kahtena vuonna peräkkäin:

Kriteeri	TP2021	TP2022	Johtopäätös
Kuntakonsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 %	104,2 %	86,0 %	EI TÄYTY
Kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti	Forssa: 20,50 Koko maa: 20,02	Forssa: 20,50 Koko maa: 20,01	EI TÄYTY
Asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainojen ja vuokravastuiden määrän vähintään 50 %:lla.	Forssa: 4931 €/as Koko maa, raja-arvo v. 9 083 €/as	Forssa: 5783 €/as. Koko maa, raja-arvo v. 2021 9 083 €/as	EI TÄYTY
Kuntakonsernin laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8	1,2	0,8	RAJALLA

Arvio peruskunnan yli/alijäämistä talousarviokaudella 2022–2025

Talouden tasapainon tarkastelua	
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.2022	+ 10.054.333,32 euroa
Tilikauden ylijäämä 31.12.2022	+ 2.189.374,65 euroa
Ylijäämät yhteensä 31.12.2022	+ 12.243.707,97 euroa
Talousarvio 2023 alijäämäarvio	- 4.436.118 euroa
Taloussuunnitelma 2024 ylijäämäarvio	+ 429.981 euroa
Taloussuunnitelma 2025 alijäämäarvio	- 874.336 euroa
Yli-/alijäämät 2023–2025 yhteensä	- 3.991.763 euroa
Arvio yli-/alijäämästä 31.12.2025	+ 8 251 944,97 euroa

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/e378f42b-e890-4b9e-80e8-ee76080977c3
visma sign
www.vismasign.com

Kaupungin investointisuunnitelman 2023–2025 mukaan investointimenot (netto) ovat:

vuonna 2023	6,7 miljoonaa euroa
vuonna 2024	4,5 miljoonaa euroa
vuonna 2025	13,7 miljoonaa euroa

Kuntalain 110 §:ssä todetaan, että taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman 2023–2025 perusteella näyttää siltä, että kaupungin talous on tasapainossa, jos suunnitelmat toteutuvat kuten on arvioitu. Tilinpäätöksen mukaan hyvinvointialueuudistus puolittaa Forssan rahoituspohjan, mutta lainakanta jää kunnalle. Lisäksi Forssan tulevien vuosien talouteen tulee vaikuttamaan muuttotappion ja alhaisesta syntyvyydestä johtuvan asukasluvun negatiivinen kehitys. Forssassa tiedostetaan jo suunnitelmakauden 2024–2027 haasteellisuus talouden näkökulmasta.

3.3 Käyttötalouden sitovien talousarvioerien toteutuminen

Käyttötalousosan määrärahat ja tuloarviot olivat sitovia toimialatasolla siten, että menot ja tulot olivat valtuustoon nähden erikseen sitovia, eli toisin sanoen toimialatasoja koskee bruttositovuus. Nettositovuuden piirissä olivat vapaa-aikapalvelut, työllisyys- ja elinvoimapalvelut ja yhteistoiminta-alueen jätehuolto. Näiden osalta sitovuustaso oli määrärahojen ja tuloarvioiden erotus eli toimintakate.

Käyttötalouden toteutumisen perusteella talousarvion olennaisia katsottavia määrärahojen ylityksiä tai tuloarvioiden alituksia ei toteutunut. Sivistys- ja tulevaisuuspalveluiden menot ylittyivät noin 2,6 milj. eurolla, mutta myös tulot ylittyivät 0,4 milj. eurolla. Keskushallinnon osalta menot alittuivat noin 172 tuhatta euroa talousarviosta. Tulot toteutuivat noin 219 tuhatta euroa talousarviota positiivisempana. Teknisen ja ympäristötoimen menot ylittivät talousarvion 142 tuhannella eurolla ja tulot niin ikään alittivat myös talousarvion 171 tuhannella eurolla.

Nettositovuus koski kolmea käyttötalousosan palvelua. Vapaa-aikapalveluiden talousarvio ylittyi 253 tuhannella eurolla, Työllisyys- ja elinvoimapalveluiden osalta talousarvio alittui 175 tuhannella eurolla ja Yhteistoiminta-alueen jätehuoltopalvelu toteutui talousarvion mukaisesti.

Kokonaisuutena käyttötalouden talousarvion poikkeama oli menojen osalta yhteensä 1,9 % ja tulojen osalta 2,3 %.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/e378f42b-e890-4b9e-80e8-ee76080977c3
visma sign
www.vismasign.com

4. Kaupunginhallitus ja keskushallinto

Kaupunginhallitus kokoontui vuonna 2022 yhteensä 28 kertaa.

Kaupunginhallitus keräsi kaikilta edellisessä tarkastuskertomuksessa mainituilta tahoilta lausunnot, jotka sitten antoivat tiedoksi sekä kaupunginvaltuustolle että tarkastuslautakunnalle. Tämä osallistaa laajan määrän sekä luottamushenkilöitä että viranhaltijoita. Tämä on hyvä toimintamalli ja toivottavasti toistuu tämänkin arviointikertomuksen osalta.

Tilinpäätös valmistui huhtikuussa, ylittäen maaliskuun lopun aikarajan.

Uusi hallintojohtajan virka perustettiin tarpeeseen, mutta pian työnkuva paisui suureksi, kattaen mm. kaupunginsihteerin, henkilöstöpäällikön sekä jotkin kaupunginjohtajan tehtävistä. Virasta on muodostumassa samanlainen riski organisaation toimintakyvyn kriisikestävyydelle, kuten aikaisemmin kaupunginsihteerin virka oli. Toivomme, että henkilöstön resurssointiin tällä hallinnon osalla kiinnitetään erityistä huomiota.

Niukat henkilöstöresurssit voivat vaikuttaa työssä jaksamiseen pitkällä aikavälillä muuallakin organisaatiossa. Rekrytoinnin ja työnantajamielikuvan kehittäminen ovat toimintakertomuksessa nostettu esille yhtenä ratkaisuna osaavan työvoiman houkutteluun. Positiiviseen työnantajamielikuvaan mielestämme myös kuuluu kaikkien virkojen tuominen avoimeen hakuun arvovalintana.

Vanhan ja huonosti ylläpidetyn hallintosäännön muutostyö on alkanut. Toivomme, että hallintosäännön muuttamisen yhteydessä uudelleenarvioidaan myös kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen toimivallat mm. virkanimitysten yhteydessä. Hallintosäännön pohjana on tarkoitus käyttää Kuntaliiton vuonna 2023 julkaisemaa pohjaa, joka ottaa huomioon mm. erilaiset kriisitilanteet.

Kaupunginhallituksen alle perustettiin ilmastotyöryhmä, jonka asema toimielimenä ei ole vielä vakiintunut. Vaikka ilmastotyöryhmät eivät ole uusi keksintö, muista kunnista poiketen Forssan ilmastotyöryhmä koostuu sekä viranhaltijoista että luottamushenkilöistä. Tämän voi nähdä hyvänä poliittisen vaikuttamisen ja viranhaltijaosaamisen symbioosina.

4.1 Riskianalyysi

Äkillisesti muuttunut turvallisuustilanne saattaa luoda painetta avoimuuskäytäntöjen tarkasteluun arkaluonteisten tietojen osalta. Kuitenkin toivomme, että kuntalaisen tiedonsaantioikeus otetaan myös huomioon.

Katsomme tietoturvaohjeistuksen ja -koulutuksen olevan tarpeellisia luottamushenkilöille ja viranhaltijoille sekä muille sidosryhmille varautumisena tulevaisuuden kyberuhkiin.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/e378f42b-e890-4b9e-80e8-ee76080977c3
visma sign
www.vismasign.com

Mielestämme konserniohjauksesta puuttuvat mekanismit, joiden avulla tarkastuslautakunta voisi varmistua konserniyhtiöiden täyttävän kunnan lainsäädännölliset vastuut alallaan. Vaikka tällaisille mekanismeille ei vielä näytäkään olevan tarvetta, pitkällä aikavälillä tilanne voi muuttua.

4.2 Aikaisemmat suositukset

Edellisen arviointikertomuksen suosituksiin on reagoitu asianmukaisesti. Kaupunginhallitus loi hyvän aikataulun talousarviolle 2022, mutta siitä joustettiin viime metreillä päätyen vuoden 2021 kaltaiseen tilanteeseen.

4.3 Uudet suositukset

Ehdotamme, että kaikki uudet virat tuodaan avoimeen hakuun, jollei ole selviä perusteita tehdä toisin.

Tilintarkastaja on nostanut esille, että lautakunnat ovat käsitelleet vuoden 2022 käyttösuunnitelmansa kokousaineiston ”oheismateriaalina”. Käyttösuunnitelma on julkinen liite, joka tulisi liittää osaksi päätösten dokumentointia.

Tilintarkastaja suosittelee edelleen esittämään investointiosassa hankkeiden kokonaiskustannusarviot ja aiemmin toteutuneet kustannukset, mikäli hankkeet toteutetaan pidemmällä aikavälillä, mitä talousarviosta ja –suunnitelmasta näkyy.

5. Sivistys- ja tulevaisuuslautakunta

Sivistys- ja tulevaisuuslautakunta kokoontui vuoden 2022 aikana 14, nuorisovaltuusto 8 ja LastenForssa-valtuusto 1 kerran.

Lasten Forssa-kokonaisuuden ylläpitäminen ja kehittäminen edistyi hyvin. Hyvinvointiperustein myönnettäviä järjestöavustuksia myönnettiin 24 järjestölle yhteensä 30 000 €, suurimmat tuen saajat olivat Forssan Seudun Kehitysvammaisten tuki ry, Punaisen ristin Forssan osasto ja Forssan Seudun Palvelukammari ry. Sivistys- ja tulevaisuuslautakunnan osalta ei tilintarkastuksessa löytynyt erityistä huomautettavaa hallinnon lainmukaisuuden osalta.

5.1 Riskianalyysi

Suurimmat riskit olivat yhteisiä koko alueella: asiakasmaksujen vähentyminen, kiinteistöihin liittyvät riskit sekä osaavan ammattihenkilöstön rekrytointi ja nykyisen henkilöstön työssäjaksaminen.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/e378f42b-e890-4b9e-80e8-ee76080977c3
visma sign
www.vismasign.com

5.2 Perusopetus

Kouluverkkouudistus on menossa, tulevaisuudessa eivät vanhemmat saa enää valita oppilaitosta. Peruskoulussa aloittavien lasten lukumäärä vähenee vuosittain, v. 2025 todennäköisesti ei enää riitä alakoulun aloittavia lapsia kaikkiin kouluihin. Vieremän ja Keskustan ala-asteille on tulossa yhdysluokkia. Kouluverkosta ja mm. Talsoilan koulun lakkauttamisesta on käyty paljon keskusteluja.

5.2.1 Akvarelli

Akvarelli valmistui odotetusti ja elokuussa se avasi ovensa oppilaille ja päiväkodin lapsille. Rakentamisen aloitus monenlaisen keskustelun jälkeen osoittautui erittäin onnistuneeksi. Hinta olisi merkittävästi noussut, jos rakentamisen aloitus olisi siirtynyt esim. puoli vuotta myöhemmäksi. Rakennuskustannusten pysyminen suunnitelmissa on kiitoksen arvoinen asia, kaupunginvaltuuston tahto tuli täytettyä. Kaupunginvaltuuston tahto tuli täytettyä myös valvonnan suhteen, sillä koko projektia valvoi yhteensä kuusi valvojaa, joista kolme olivat ulkopuolisia. Paikoitusalueen valmistumisen viivästyminen aiheutti ongelmia kouluun kohdistuvalle liikenteelle, syysloman jälkeen ongelmat poistuivat. Piha-alueen valvonta välitunneilla on melko haasteellista.

Kahden koulun ja kahden päiväkodin sulautuminen yhteen ei ole yksinkertainen juttu. Henkilökuntaa on paljon, n. 160, joista koulun puolella opettajia n. 60 ja ohjaajia n. 50. Rehtorin valinnan viivästymisestä huolimatta häneen on oltu pääsääntöisesti tyytyväisiä. Myös kahden rehtorin malli on todettu toimivaksi. Syksyllä toteutettu henkilöstön kuuleminen toi monen vastaajan kokemana esille tunteen, ettei henkilöstön toiveita ja ehdotuksia oikeasti kuunneltu. Kuitenkin syksyn mittaan koulun yleisilmapiiri on ollut hyvä. Hyvää työyhteisöä on rakennettu monin eri tavoin, mm. yhteisopettajuudella, osaamisen jakamisella ja erilaisilla yhteistyötiimeillä. Muuntautumiskykyinen kouluhan on rakennettu seuraavaksi 50 vuodeksi.

Isossa kuvassa odotukset Akvarellia kohtaan olivat kovat. Tiloissa tarvitaan soveltavaa korjausta, jotta ne paremmin vastaisivat erilaisten luokkayhteisöjen tarpeisiin. Ahtauden kokemus on yleinen, ruokalan tilanne kuvannee sitä hyvin. Toisaalta tilanne korjautuu itsestään muutamassa vuodessa koululaisten määrän laskiessa nopeasti seudullamme. Ykköstavoite on turvata kaikille oppilaille tasainen oppimisen polku. Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden kohdalla Akvarelli on valtakunnallisestikin iso ja merkittävä, kaikki eri tuen tasot löytyvät. Forssaan tulee 14 kunnan alueelta erityistä tukea tarvitsevia oppilaita.

Vaikka Akvarelli toteutui kustannusarvion mukaisesti, tämä tilintarkastajan yhteistyössä tekemä arviointimme kattaa vain vuonna 2018 alkaneen ja 2022 päättyneen projektin eikä esimerkiksi tulevia muutoskustannuksia. Näistä kustannuksista saamme tarkempaa tietoa vuoden 2023 aikana.

5.3 Vapaa-ajan palvelut

Kaupungin strategiaan pohjautuva tavoite-, kehittämis- ja toimenpideohjelma laadittiin koko palvelualueelle.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/e378f42b-e890-4b9e-80e8-ee76080977c3
visma sign
www.vismasign.com

Liikuntapaikkojen hintojen tarkistuksella, jotka otettiin käyttöön syyskaudella, tulotavoitetta lisättiin 30 000 € vuoteen 2021 verrattuna.

Vesihelmen tavoitteet koronan jälkeen ovat olleet kovat, mutta käyntimäärät eivät ole palautuneet koronaa edeltäviin määriin. Myös muissa harrastuksissa on jääty koronaa edeltävien aikojen käyntimääriä alemmille tasoille.

5.4 Kirjastotoimi

Kirjastoon tehtiin syksyn 2021 aikana rakenteellisia muutoksia, jotka mahdollistivat laajennetun aukioloajan käyttöön ottamiseen maaliskuussa 2022. Samanaikaisesti otettiin käyttöön myös omatoimikirjasto, jonka yhteydessä muokattiin kaikkien Louna-kirjastojen käyttösääntöjä vastaamaan uutta tilannetta. Huhtikuussa päivitettiin myös kirjaston asiakasmaksuja. Tammelan kunnan kanssa otettiin yhteiskäyttöön kirjastoauto.

5.5 Museot

Forssan museon kansainvälisesti merkittävä tapahtuma oli Japanissa Finlayson 200 -näyttely. Vapun alla avattiin Kuosikeskus, jossa päästään esittämään laajasti tekstiilihistoriaa. Pysyväisnäyttelyn lisäksi on tekstiilikokoelmien tutkimus- ja säilytystiloja.

5.6 Lukiokoulutus, taiteen perusopetus ja vapaa sivistystyö

Lukion kurssivalikoima on poikkeuksellisen runsas, tarjolla on n. 250 erilaista kurssia. Lukiolla toimii Urheiluakatemia sekä Kuvataide- ja muotoilulinja. Lukiolla on menossa myös useita kansainvälisyyshankkeita, mm. Erasmus - ja Kenia -hanke. Oppilaskunta toimii vireästi ja oppilastoimikunnan aktiivit vaikuttavat Suomen Lukiolaisten Liiton ja sen Varsinais-Suomen piirin kautta Suomen lukiolaisten oloihin. Koronan vaikutus arvosanoihin ja ylioppilaaksi valmistumisiin ei ollut huomattavaa. Lukiosta kirjoitti ylioppilaaksi 133 ylioppilasta.

Wahren-opistolla valtionosuusperusteisen mukaisen opetuksen tuntimäärät ovat pienentyneet. Suunnitelmissa on opiston seudullinen yhteistyö Jokiläänin kansalaisopiston kanssa.

Musiikkiopiston oppilasmäärissä on edelleen laskua, etenkin musiikkileikkikoulun osalta. Nykyisten, vanhanaikaisten pääsykokeiden uudelleen arviointi on aloitettu. Monissa muissa paikoissa pääsykokeista on jo kokonaan luovuttu. 5-vuotiaille varhaiskasvatuksessa maksuttoman 20 viikkotunnin palvelun piirissä oleville lapsille on tarjottu varhaiskasvatuksen kustantamaa musiikkileikkitoimintaa myös kuluvana vuonna.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/e378f42b-e890-4b9e-80e8-ee76080977c3
visma sign
www.vismasign.com

5.7 Kuvataidekoulu

Yhteistyö Forssan yhteislyseon kanssa jatkui ja lukion opiskelijoista 8 suoritti kursseja kuvataidekoulussa. LUMA-kehittäjäkoulu on v. 2019 alkaen ainoa taiteen perusoppilaitos. OPH:lta on saatu hankerahoitusta tieteen ja taiteen yhdistämiseen. Kuvataidekoulu on tullut tunnetuksi Luonnonvärit -kuvataiteessa ja kierrätysmateriaalien käytöstä. Maaliskuussa kuvataidekoulu on ollut Suomen edustajana Science on Stages -festivaaleilla Prahassa. Näkyvyys lisää oppilasmääriä.

5.8 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksessa jatkettiin 5- vuotiaiden lasten 20 tunnin maksutonta varhaiskasvatusta. Henkilöstön rekrytoinnissa on ollut haasteita, joita saataisiin helpotettua palkan yhtenäistämisellä muiden kuntien tasolle.

VoxForssa 2022 -asiakirja otettiin pienimuotoisin muutoksin ja tarkennuksin ohjaamaan kaikkea paikallista varhaiskasvatustoimintaa 1.8.2022 alkaen. Varhaiskasvatuksen maksut pienenivät huomattavasti varhaiskasvatuslain muutoksen myötä.

Oppilastietojen kerääminen on luotettavaa. Annetut tiedot oli varmennettu ja arkistoitu asianmukaisesti, mutta perusopetuksen ja esiopetuksen raporttien allekirjoitukset sisäisen valvonnan toteuttamistapana olisi suositeltavia.

5.9 Aikaisemmat suositukset

Suositusta pidennetyn oppivelvollisuuden päätöksien arkistoinnista kaupungin arkistoon ei ole noudatettu.

6. Työllisyys- ja elinvoimalautakunta

Työllisyys- ja elinvoimalautakunta kokoontui vuonna 2022 yhteensä 13 kertaa.

Lautakunta aloitti työnsä vuoden 2022 alussa, työllisyys- ja elinvoimatyön erkaantuessa sivistys- ja tulevaisuuslautakunnasta. Tämä oli tarpeellinen muutos, sillä sivistys- ja tulevaisuuslautakunnan alainen toimiala oli kasvanut epäkäytännöllisen suureksi. Vaikka uusi lautakunta ei olekaan ehtinyt tehdä vielä paljoakaan päätöksiä, työllisyyspalveluiden ollessa valtakunnallisesti murrostilassa, lautakunnan painoarvo varmasti kasvaa tulevaisuudessa.

Hyvinvointialuevalmistelussa kaupungin palveluiden siirtäminen hyvinvointialueille toteutettiin liikkeenluovutuksena. Hyvinvointialuesiirtymä on tarkastuslautakunnan erityiskohde vuoden 2023 arviointikertomuksessa.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/e378f42b-e890-4b9e-80e8-ee76080977c3
visma sign
www.vismasign.com

7. Yhdyskuntalautakunta

Yhdyskuntalautakunta kokoontui vuonna 2022 yhteensä 12 kertaa.

Tekninen toimi saavutti pääosin toiminnalliset tavoitteensa. Valitettavasti kuitenkin käyttötalouden toimintakate ylittyi noin 140 000 €. Syynä ylitykseen oli kasvaneet kustannukset inflaation myötä. Tämän lisäksi vesihuoltoliikelaitoksen 113 522 € jätevesimaksu Viksbergin kaatopaikan suotovesistä tullaan kirjaamaan vielä vuodelle 2022. Pelastustoimen käyttötalouden lopullinen lasku tulee olemaan noin 36 000 € talousarvion varausta suurempi.

Monitoimikeskus Akvarelli valmistui vuonna 2022 ja sen lopulliset kustannukset olivat 24,2 miljoonaa euroa, täten pysyen budjetissa.

Puistolinnan kiertoliittymä päätettiin siirtää vuodelle 2023, koska urakointitarjoukset ylittivät budjetin.

Maankäyttöpalveluiden osalta tontinmyynti ei toteutunut suunnitellusti. Myyntitavoitteesta 125 tuhatta euroa toteutui vain noin 31 tuhatta euroa. Yksi merkittävämpi tonttikauppa siirtyi vuodelle 2023.

7.1 Riskianalyysi

Maankäytön suunnittelun tehtäväkentän kasvaneet selvitys- ja käsittelymäärät kuormittavat henkilöstöä ja koko prosessia. Tämä aiheuttaa sen, että kaavoituksia ja maankäyttösopimuksia ei saada tehtyä toivotussa ajassa.

7.2 Uudet suositukset

Suosittelemme maankäytön suunnittelupalvelussa henkilöstön lisäystarpeen kartoittamista.

8. Ympäristölupalautakunta

Ympäristölupalautakunta kokoontui 9 kertaa vuonna 2022.

Ympäristölupalautakunnan alainen toiminta on vuodesta 2019 alkaen ollut viiden kunnan yhteishanke (Forssa, Humppila, Jokioinen, Tammela ja Ypäjä) ja on lähes täysin ulkoisista tekijöistä riippuvaista.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/e378f42b-e890-4b9e-80e8-ee76080977c3
visma sign
www.vismasign.com

8.1 Riskianalyysi

Yhteishankkeen kuntien itsenäisyys voi tulevaisuudessa koitua rasitteeksi. Yhteistoiminnassa on sekä teknisiä- että intressihaasteita aina erilaisista pöytäkirjakäytännöistä kuntien toisistaan poikkeaviin motiiveihin, josta hyvänä esimerkkinä toimii Tammelan oma rakennusjärjestys. Tähän voisi etupainotteisesti tarjota ratkaisuna tiiviimpää yhteistyötä muuttaen toimintaa enemmän yhden kunnan alaiseksi isäntäkuntatoiminnaksi.

9. Jätelautakunta

Jätelautakunta kokoontui vuonna 2022 yhteensä 10 kertaa.

Jätelautakunta toimii Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n yhteistoiminta-alueen kuntien (16 kpl) yhteisenä jätehuoltoviranomaisena. Forssa (16,92 % omistussuhde) toimii isäntäkuntana ja osa viranomaispäätöksistä on delegoitu jätelautakunnan alaisuudessa työskenteleville viranhaltijoille. Yhteistyöpalavereja pidettiin Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n työntekijöiden välillä 10 kpl sekä yksi yrittäjätapaaminen. Lisäksi yksi tapaaminen järjestettiin toimialueen ympäristösuojeluviranomaisten kanssa sekä toimialueen jätteenkuljettajien kanssa.

Kompostointi-ilmoituksien vastaanottaminen on aloitettu sekä jätteenkuljetusrekisteriin liittyvä sähköinen asiointi on otettu käyttöön. Jätepoliittisen ohjelman valmistelu odottaa kuljetusjärjestelmäpäätöksien valmistumista. Jätelautakunnan taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet saavutettiin.

Ympäristöterveydensuojelu sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ovat edelleen kuntien tehtäviä, vaikka uusilla hyvinvointialueillakin on niiden edistämisessä omat tehtävänsä. Näin ollen painoarvo toiminnan ohjauksessa lainsäädännöllisesti ei ole muuttunut. Jätelautakunnan oma sisäinen valvonta sekä tarkastustoiminnan aktiivisena pitäminen on tärkeää jatkossakin.

9.1 Riskianalyysi

Jätelautakunnan oman sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteossa havaitut puutteet liittyvät henkilöstön tehtävienjakoon ja niiden selkeyttämistarpeeseen.

9.2 Edelliset suositukset

Edellisen arviointikertomuksen suosituksiin on reagoitu asianmukaisesti.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/e378f42b-e890-4b9e-80e8-ee76080977c3
visma sign
www.vismasign.com

10. Keskusvaalilautakunta

Keskusvaalilautakunta kokoontui 4 kertaa vuonna 2022.

Kaikki kokoukset liittyivät ensimmäistä kertaa järjestettäviin aluevaaleihin. Lautakunnan puheenjohtajan ollessa itse ehdolla vaaleissa, kokouksia johti varapuheenjohtaja.

10.1 Edelliset suositukset

Keskusvaalilautakunta toteutti edellisessä arviointikertomuksessa esitetyn suosituksen kokouspöytäkirjojen julkaisusta internetissä.

11. Hyvinvointi-, terveys- ja turvallisuustyö

Hyvinvointialueiden aloittaessa sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen siirtyy valtaosin kuntien vastuulta hyvinvointialueille. Kuitenkin laissa hyvinvointi-, terveys- ja turvallisuustyö pysyy jatkossakin kuntien ydintehtävinä.

Käytännössä tämä tulee korostumaan siten, että merkittävä osa valtionosuuksista tullaan jatkossa sitomaan ns. Hyte-mittareihin, jotka mittaavat kuntien hyte-suorituskykyä ja palkitsevat suuremmilla valtionosuuksilla hyvin suoriutuneet kunnat.

Tarkastuslautakunnan toimintaan tämä vaikuttaa kahdella tavalla:

1) Paikallisesti hyte-työ on aikaisemmin delegoitu hyvinvointikuntayhtymälle, jonka oman tarkastuslautakunnan tehtävänä on ollut toiminnan tarkastaminen. Tämän toiminnan tarkastaminen siirtyy nyt siis Forssan kaupungin tarkastuslautakunnalle.
2) Tämän lisäksi tarkastuslautakunnan toiminta, etenkin hyte-työn käsittely arviointikertomuksessa, tulee olemaan yksi Hyte-mittareista ja täten vaikuttaa myös yhtenä osana jaettaviin valtionosuuksiin.

Tarkastuslautakunta ottaa tämän vastuun vakavasti ja onkin vuoden 2022 aikana varautunut tähän muutokseen mm. Hyte-koulutuksella ja perehdyttämisellä. Vuoden 2023 arviointikertomus tulee sisältämään oman osionsa hyte-työn tarkasteluun.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/e378f42b-e890-4b9e-80e8-ee76080977c3
visma sign
www.vismasign.com

12. Tarkastuslautakunnan loppusanat

Kaupunki on pääosin onnistunut tavoitteissaan eikä merkittäviä puutteita toiminnassa ole ilmennyt. Kiitämme hyvin sujuneesta yhteistyöstä kaupunginhallituksen, lautakuntien, luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden kanssa. Koemme, että edellisessä arviointikertomuksessamme esitetyt huolenaiheet on otettu vakavasti. Tarkastuslautakunnalla ei ole syytä olettaa, etteikö näin olisi myös tämän arviointikertomuksen osalta.

Tämän arviointikertomuksen erityiskohteen Akvarellin todetaan onnistuneen hyvin. Projekti päättyi virallisesti syksyllä 2022, ja toteutui sekä aikataulussa että budjetissa. Projektin kokonaiskustannuksia tarkastelemme vielä vuoden 2023 arviointikertomuksessa.

Kuntakonserni näyttää kehittyvän hyvään suuntaan. Tästä esimerkkinä mainittakoon Loimijoen Kuntapalvelut Oy:n tuloksen parantuminen.

Sidonnaisuuksia on ilmoittamatta vielä 14 ilmoitusvelvollisella. Toivomme näiden ilmoitusvelvollisten ottavan tämän lakisääteisen velvollisuuden vakavasti ja täyttävän ilmoituksen kaupungin ohjeistuksen mukaan.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/e378f42b-e890-4b9e-80e8-ee76080977c3
visma sign
www.vismasign.com

SIGNATURES **ALLEKIRJOITUKSET** **UNDERSKRIFTER** **SIGNATURER** **UNDERSKRIFTER**

This documents contains 17 pages before this page
Tämä asiakirja sisältää 17 sivua ennen tätä sivua
Detta dokument innehåller 17 sidor före denna sida
Dokumentet inneholder 17 sider før denne siden
Dette dokument indeholder 17 sider før denne side

LAILA MARGIT MÄKI-KERTTULA
19a704cf-4173-4d5f-b1c2-f88c7cdc1846 - 2023-09-15 09:21:59 UTC +03:00
BankID / MobileID - 9681528d-5913-40a8-83c6-7c8d809f17a8 - FI

VILLE SUNDELL
e117912c-5437-4ad9-867f-cce688138c8c - 2023-09-15 11:53:08 UTC +03:00
BankID / MobileID - 3b870f2d-e11e-43f5-a7ad-00249941c1c7 - FI

Jouko Matti Nuora
b210b9a0-5acb-44fc-9b0f-5e0365e7d679 - 2023-09-18 21:46:47 UTC +03:00
BankID / MobileID - 276139fb-342a-4828-b77f-f5cdc7a89125 - FI

KARRI ALEKSI MÄKELÄ
63da89be-47a5-480b-bea1-1e088ba316aa - 2023-09-19 15:49:48 UTC +03:00
BankID / MobileID - db2ef03f-109a-4100-bbef-fcdd1dc16c9a - FI

PIRITA IRENE HIPP-KOSKENOJA
0a1b63aa-8af9-4deb-afe8-7cd2543a4675 - 2023-09-26 10:26:02 UTC +03:00
BankID / MobileID - 7831e8fd-e62e-4b59-a6f1-e420eef00f3d - FI

Raija Marja-Leena Vahaniitty
53b96d73-9504-47ab-9e34-66db737fa2c2 - 2023-09-26 16:09:18 UTC +03:00
BankID / MobileID - 535421cd-f41a-4353-9efb-23e8aa2f424d - FI

authority to sign	asemavaltuutus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firmateckningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende